

înfățișările date de Boris Gaza și, respectiv, Simona Vintilă. Cadrul scenografic al Getei Medinski configurează selectiv scene cu Oglinda, pădurea și Casa piticilor. În decorul sugestiv, mai mult simbolic, fantasticul este dirijat spre firesc, real. Așa încât, Albă ca Zăpada se arată, în întruchiparea Danielei Török, ca o fată naivă, chiar inconștientă de frumusețea ei, exprimându-și sentimentele în cântec, cucerind prietenia animalelor și a piticilor, ca și iubirea prințului prin naturalețea ei și nu prin fascinația apariției. Răutatea Reginei e evidentă în dialogul cu Oglinda și în fapte, interprete ei, Dana Borteanu, contrapunându-se și solistic celorlalți. Piticii sunt un grup haios nu doar prin confirmarea porecelor în felul de a se comporta, dar și prin dimensiunile fizice, spărgând uniformitatea, unii depășind-o la înălțime pe Albă ca Zăpada. În scenele lor impun ritmul și ludicul, dau vivacitate spectacolului. Sigur că animalele, în definirea lor, sunt glasul și urechea pădurii, iar Prințul, Horia Săvescu, mirele, este biruitorul binelui asupra răului. El impune, de fapt, intervenția benefică a fantasticului în real, prin aducerea Albei ca Zăpada la viață și iubire biruitoare asupra urii. Ideea e bine „țesută” pe firul poveștii în final. Încă o dovadă, nu-ni așa, că spectacolul se adresează copiilor de toate vârstele.

Teatrul German de Stat din Timișoara – Albă ca Zăpada și cei șapte pitici (*Schneewittchen und die sieben Zwerge*), un spectacol de Simona Vintilă. Regia: Simona Vintilă. Scenografia: Geta Medinski. Muzica: Ilie Stepan. Coregrafia: Helen Ganser. Textele cântecelor: Dana Borteanu. Dramaturgie: Alina Mazilu. Light-Design: Nosz Botond. Cu: Boris Gaza (*Wilhelm Grimm*), Simona Vintilă (*Jakob Grimm*), Dana Borteanu (*Regina*), Radu Miodrag Vulpe (*Oglinda*), Daniel Ghidel (*Vânătorul*), Daniela Török (*Albă ca Zăpada*), Horia Săvescu (*Prințul*), Gabriela Kereszturi (*Iepurele*), Ciprian Lungu (*Ursul*), Ina Ionescu (*Ariciul*), Ramona Olasz (*Înțeleptul*), Iosif Csorba (*Happy*), Tatiana Sessler (*Hapciu*), Isolde Cobeț (*Morocănosul*), Andrea Nistor (*Rușinosul*), Alex Halka (*Somnorosul*), Olga Török (*Mutulică*). Premiera: 2 martie 2008.

Ion PARHON

„Colonelul și păsările”, în prezența autorului

Înființat pe suportul (deși, mai aproape de adevăr ar fi fost „scheletul” aceluia Teatru de revistă, bine cunoscut cu decenii în urmă), foarte tânărul Teatru Municipal din Deva, condus de actorul Nicodim Ungureanu, a reușit să adune în repertoriu, după un an de activitate, câteva spectacole primite cu satisfacție de publicul local și de... Primărie (unde se află pâinea și cuțitul!), ca *Poiana boilor*, după Cehov, *Opera de trei parale*, după Bertolt Brecht, *Dineu cu proști* de Francis Veber, *Concert de iarnă*, *Ivan Turbincă*, după Ion Creangă, iar acum, o nouă versiune cu piesa ***Colonelul și păsările*** de Hristo Boicev. Convulsiile locale și schimbările belicoase de „amabilități” ce au marcat, nu demult, atmosfera locală în jurul conducerii instituției au încetat, iar aceasta, după cum am înțeles la premiera spectacolului, se bucură și de sprijinul domnului Mircea Muntean, tânărul și ambițiosul primar al municipiului. Dacă seara aceea de premieră și-a apropiat, însă, meritele unui veritabil eveniment, faptul ține, neîndoienic, de participarea autorului, dramaturgul bulgar Hristo Boicev, la spectacolul cu *Colonelul și păsările*, și de evoluția remarcabilă a valorosului actor craiovean Valer Dellakeza în rolul principal, de

Scene din *Colonelul și păsările* de Hristo Boicev

altfel, singurul personaj masculin. Eram la numai câteva zile după ce domnia sa evoluase, la Naționalul din Craiova, în noul discurs shakespearian al regizorului Silviu Purcărete, cu *Măsură pentru măsură*.

Piesa face parte dintr-o trilogie, cuprinzând *Colonelul-pasăre* (text care a fost pus în scenă de Alexandru Dabija la Teatrul „Bulandra”), *Colonelul și păsările* (versiune întrupată și la Naționalul din Cluj, tot sub bagheta regizorului Alexandru Dabija) și *Nevasta colonelului*. Este povestea nefericiților pacienți ai unei pretențios numite „clinici” de alienați mintal, căci acest adăpost, lovit de paragină și de uitare din partea autorităților, amenajat într-o fostă mănăstire, pare să fie cu totul anacronic în condițiile aspirațiilor unor țări din Balcani de a intra în Uniunea Europeană. Nebunia sau visul „colonelului” de a le redeștepta pe „chiriașele” stabilimentului și pe doctorița lor la demnitatea de sine și a le insufla dorința ardentă de a o porni spre Strasbourg, ca destoinică „formație militară”, spre a fi cooptată în NATO, reușește să provoace un miracol în viața lor searbădă sau populată de tabieturi comico-dramatice, minate de absurd, că acea „vizionare” în colectiv a „știrilor” la un televizor care... nu funcționează. Asprimea relațiilor de până atunci dintre aceste personaje, bânuite de disimulări și defulări, de neputințe și de o mocnită senzualitate, face loc unor impulsuri de ingenuitate și tandrețe, de energică mobilizare pentru a părăsi „prizonieratul” oferit de așa-zisa clinică. Toată metamorfoza petrecută în conștiința lor se definește ca un joc delirant și ca o incredibilă manipulare săvârșită de „colonel”, joc în care intră, în cele din urmă, și doctorița. Era singurul personaj a cărei nefericită luciditate se va topi și ea, în chip magic, sub temperatura incandescentă a visului donquijotesc al „colonelului”, împărțită cu entuziasm și cazonă disciplină de „subordonate”.

Regizorul clujean Gelu Badea se străduiește – și în cea mai mare parte – reușește să valorifice filioanele metaforice generoase ale textului, printr-o lectură scenică deschisă atât mesajului său politic, poetic și filosofic, cât și unor conotații caracterologice sau „ambiguități” generatoare de un discret și savuros umor conferit situațiilor scenice și dialogului dintre protagonist și partenerile sale. Spectacolul beneficiază (în cel mai bun sens al cuvântului) de un decor inspirat, funcțional și expresiv, realizat de către pictorița Ana Bănică, decor edificator pentru semnificațiile textului și pentru acel mariaj dintre comic și dramatic, dar capabil, totodată, să imprime din start o notă de incitantă modernitate în drumul piesei către conștiința privitorilor. Într-un spațiu limitativ, înconjurat din trei părți de spectatorii aflați și ei pe scenă (așa cum se desfășoară astăzi numeroase spectacole de teatru contemporan, dar nu numai contemporan), dominat de albul aseptice al spitalului, dar și albul inocenței sau albul iluziilor deșarte, se află câteva paturi suprapuse, învelite în cearșafuri, dar și un copac cu ramurile „amputate”, o fereastră „scheletică” sau mai multe colivii, toate acestea fiind și ele migălos „deghizate” în același alb imaculat al unor... bandaje.

Șansa reușitei s-a conturat, însă, prin evoluția de cert profesionalism și binevenită complexitate emoțională a lui Valer Dellakeza în rolul „colonelului”. Actorul Naționalului craiovean dăruiește acestui aparent ilar personaj note de o caldă și profundă umanitate, ori, dimpotrivă, de un sever și milităros automatism. Acest glissando între tonul autoritar și cel comprehensiv, deschis destăinuirilor sau nerostitelor elanuri sentimentale, este populat în chip surprinzător de o undă autoironică sau de un discret dram de mister. Faptul că seama de calitatea jocului acestui actor, nărvit la gustul performanței sub bagheta marilor regizori Vlad Mugur și Silviu Purcărete, dar și de o atitudine manifest creatoare față de personaj. Dincolo de unele mici stângăcii ori de ezitări ivite probabil din lipsa experienței scenice ori datorită emoțiilor inerente premierei, am remarcat jocul de o frapantă sinceritate al

tinerii actrițe Simona Călin (*Nina*) și al Cameliei Constantin (*Titch*), adâncimea trăirilor din evoluția Monicăi Ardelean (*Mata Hari*), feminitatea și zelul interpretativ la Denisa Vlad (*Teresa*), pândită însă de o înclinație nedorită de „a construi” mai mult decât trebuie, în dauna firescului, disponibilitățile pentru compoziție dezvăluite de Liliana Stroe (*țiganca Meral*), aportul din păcate cam monoton al actriței Carmen Păcurar (*Doctorița*) și al Cristinei Lazăr, în episodica apariție a *Fantomei*.

Fără ezitățile de care am vorbit ori unele nesincronizări cu sunetul și lumina, la care aș adăuga impresia unui final „dublat” (meteahnă tot mai des întâlnită pe scene noastre), spectacolul poate fi considerat drept un succes promițător pentru destinul acestui teatru din Deva. Faptul mi s-a deslușit și în cuvintele autorului, om deschis, cu mult umor și fină ironie, care nu s-a aflat pentru prima dată în România: „Am fost martor la spectacolele cu această piesă pe multe scene, în Serbia, Bosnia, Muntenegru, dar și în Franța, Germania, Italia și Canada. Mi-a plăcut spectacolul cu *Colonelul-păsăre*, de la Teatrul Bulandra, inteligent gândit de regizor, cu un foarte bun actor, Victor Rebengiuc, în rolul principal. Astă seară am avut o mare și plăcută surpriză. Nu știam că în acest pitoresc oraș, unde am reușit să vizitez și Cetatea, cu perspectiva ei impresionantă asupra așezării, se află un teatru atât de tânăr și de ambițios, cu un public foarte cald și exigent totodată. Am apreciat coerența și prospețimea lecturii regizorale, profunzimea conferită conflictului, scenografia de-a dreptul minunată și jocul captivant al acestui actor, Valer Dellakeza, pe care mi-aș dori să-l revăd și în alte spectacole. Cred că a fost o atmosferă de veritabilă sărbătoare, una dintre cele multe, la care ne dă dreptul să sperăm vecinătatea țărilor noastre și pasiunea comună pentru teatru”.

Teatrul Municipal Deva – Colonelul și păsările, de Hristo Boicev. Regia: Gelu Badea. Scenografia: Ana Bănică. Cu: Valer Dellakeza (*Colonelul*), Carmen Păcurar (*Doctorița*), Simona Călin (*Nina*), Camelia Constantin (*Titch*), Monica Ardelean Petre (*Mata Hari*), Liliana Stroe (*Meral*), Denisa Vlad (*Teresa*), Cristina Lazăr (*Fantoma*). Data premierei: 9 martie 2008.

Nicolae PRELIPCEANU

TNS

Nu, inițialele de mai sus nu sunt acelea ale Teatrului Național din Sibiu. Nici ale celui de la Șovata (!) ori Suceava (!). Sunt ale unui teatru național *in nuce*, să zicem Teatrul Național al Speranței. Luat cândva de un entuziasm asemănător celui de azi, 16 martie 2008, am vrut să pun pe hârtie o frază ca asta: „Pentru mine, Teatrul Național din România este Casandra”. Acum, Casandra, scena aceea cam hârbuită, veche și obosită în care jucau oameni foarte noi și foarte neobișiți (încă), sala cu aer antediluvian sau imediat postdiluvian a fost închisă. Dar noii actori continuă să apară, sunt la fel de tineri și de frumoși cum erau cândva Ovidiu Iuliu Moldovan și Ion Caramitru, cum erau atâția alții și atâtea altele, care au făcut carieră sau care n-au mai făcut nicio carieră în teatrele profesioniste, adevărate mori de măcinat talentele mai puțin blindate.

Mai aveam încă moartea în suflet, rămasă de joi, 13 martie, când am aflat că Ovidiu nu mai e, când m-am dus la UNATC, duminică seară, să văd un spectacol al absolvenților: anul III actorie, ultimul „pe stil nou”, înainte de masterat, clasa prof.univ.dr. Adriana Popovici. **Bolnavul închipuit** de Molière nu mai poate fi pentru nimeni o surpriză. Spectacolul pus în scenă (e un fel de a spune, căci sala „Ileana